

Sektionen för hälso- och sjukvård
Annika Brodin-Blomberg

Socialdepartementet

10333 STOCKHOLM

SKR:s yttrande - Remittering av promemorian Rättsliga förutsättningar för en nationell vårdförmedling

Sammanfattning (SKR:s sammanfattande ställningstaganden)

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har fått möjlighet att yttra sig avseende ovan nämnda remiss.

SKR:s remissvar har föregåtts av en beredning i avdelningen för Vård och omsorg, avdelningen för Juridik och avdelningen för Ekonomi och styrning.

Förbundet ställer sig positivt till insatser som främjar en mer effektiv användning av hälso- och sjukvårdens resurser och kapacitet, och som bidrar till att minska skillnader i vårdtillgång mellan regioner. Däremot anser SKR att en nationell vårdförmedling, som den beskrivs i utredningen, inte ensam kan lösa den uppgiften. Det kvarstår alltför många praktiska oklarheter som måste redas ut, särskilt kring nyttan i förhållande till kostnaderna för att hålla en avtalsdatabas uppdaterad. Nationell vårdförmedling måste ses som ett komplement till det arbete som redan sker i regionerna, där patienter lotsas och samordning sker mellan vårdgivare – både offentliga och privata. Det är alltså inte en ny företeelse, och en nationell lösning bör i så fall stödja, inte styra, det redan befintliga arbetet.

SKR ser att en avtalsdatabas med rätt tekniska lösningar kan underlätta regionernas arbete, förutsatt att informationen kan hållas aktuell på ett smidigt och resurseffektivt sätt. SKR föreslår att privata vårdgivare, som har störst nytta av databasen och bäst insyn i sina avtal, också bör ha ett ansvar för att hålla informationen uppdaterad. De har snabb tillgång till uppgifter om kapacitet, avtalsutnyttjande och eventuell maxvolym avseende respektive avtal med en region. Att lägga detta ansvar helt på regionerna skulle innebära ett mycket omfattande och tidskrävande arbete, särskilt för dem med tusentals avtal. Därför torde det vara bättre om ansvaret för att hålla databasens uppgifter uppdaterade och aktuella avseende avtal blir gemensamt. Vilken information om avtalen som

ska finnas i avtalsdatabasen är viktigt att precisera, särskilt när vissa avtal kan ha sekretessbelagd information.

Sveriges Kommuner och Regioners synpunkter

1.1 Förslag till lag (2026:00) om insamling och tillhandahållande av vissa uppgifter om hälso- och sjukvårdsverksamhet

SKR bedömer att det kommer att vara ett mycket omfattande och tidskrävande arbete för regionerna att ta fram strukturerade uppgifter om ett fullständigt vårdtjänstutbud samt att hålla dessa korrekt uppdaterade.

Förbundet anser därför att det direkt av 2 § bör framgå att grunddata beträffande vårdgivare bör hämtas från andra myndigheters register. Själva lagtexten bör utgå ifrån att dessa uppgifter alltid ska inhämtas och inte endast om så är lämpligt som det står i författningskommentaren. En förutsättning för att som vårdgivare få finnas i den nationella katalogen borde vara en registrering hos IVO med relevanta uppgifter.

Av 3 § i lagen framgår att E-hälsomyndigheten ska, i elektronisk form, tillhandahålla uppgifter från den nationella katalogen samt att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om villkor för åtkomst till uppgifter.

SKR anser inte att lagens syfte enligt 3 § är tillräckligt tydlig och menar att det av lagen bör framgå att syftet är vårdförmedling. Det bör vidare enligt förbundet framgå vilka aktörer, myndigheter eller funktioner inom hälso- och sjukvården som ska kunna få tillgång till informationen i databasen.

SKR noterar att det i 5 § framgår att avtal med vårdgivare som verkar enligt den nationella taxan (lag om läkarvårdsersättning respektive lagen om ersättning för fysioterapi) ska omfattas av bestämmelsen. Förbundet bedömer detta olyckligt då de flesta taxevårdgivare har samverkansavtal med en region, men vissa är avtalslösa och verkar enligt övergångsbestämmelser, vilket gör det svårt att kunna rapportera vad som gäller avtalsmässigt beträffande dessa vårdgivare. Bedömningen är därför att dessa avtal inklusive samverkansavtal inte borde ingå i avtalsdatabasen.

1.2 Förslag till förordning (2026:00) om insamling och tillhandahållande av vissa uppgifter om hälso- och sjukvårdsverksamhet

SKR anser att förslaget i denna förordning bör stämmas av mot de uppgifter som enligt 9 § ska finnas i Inspektionen för vård och omsorgs föreskrifter (HSLF-FS 2023:7) om anmälan av verksamhet enligt patientsäkerhetslagen. E-hälsomyndigheten bör åläggas att hämta dessa grunddata beträffande vårdgivare

från IVO genom direktåtkomst, när dessa vill ladda upp ett avtal som de ingått med någon region.

4.3.3 Uppgiftsskyldigheternas fullgörande

I utredningen anges att "De informationsmängder som omfattas av vårdgivares och regioners uppgiftsskyldigheter ska detaljregleras i den till lagen anslutande förordningen och i myndighetsföreskrifter".

SKR konstaterar att den föreslagna lagstiftningen och tillhörande förordning inte innehåller en tillräckligt detaljerad reglering. Det kvarstår betydande tolkningsutrymme för flera centrala begrepp, såsom vad som mer precist avses med verksamhetsinriktning respektive vårdutbud och villkor för dess nyttjande.

Mot denna bakgrund bedömer förbundet att den kommande myndighetsföreskriften blir avgörande för att tydliggöra omfattningen av regionernas och de privata vårdgivarnas uppgiftsskyldighet. En sådan precisering är nödvändig för att säkerställa en enhetlig och rättssäker tillämpning av regelverket. Särskilt om viten ska kunna utdelas på rätt grunder.

4.3.4 Att lämna en uppgift en gång

SKR betonar vikten av att effektivisera uppgiftsinhämtningen från E-hälsomyndighetens sida. Det bör ske genom att myndigheten använder uppgifter som redan rapporterats till andra statliga myndigheter, exempelvis Inspektionen för vård och omsorg. På så sätt kan dubbelrapportering undvikas, vilket skulle minska den administrativa bördan för regionerna, en börda som idag utgör en betydande del av deras arbete. E-hälsomyndigheten bör finna lösningar som minimerar det administrativa merarbetet för regionerna på grund av den här föreslagna uppgiftsskyldigheten.

4.3.5 Uppgifter om väntetider bör tillgängliggöras i ett nationellt vårdsöksystem

Information om väntetider hos respektive vårdgivare är en avgörande faktor vid valet mellan olika vårdalternativ. För att denna information ska vara relevant och användbar krävs det att den är fullständig, aktuell och tillförlitlig, samt att den presenteras i ett sammanhang som möjliggör jämförelser. Det är därför nödvändigt att samtliga vårdgivare, både regioner och privata, kan redovisa sina väntetider på ett enhetligt sätt. SKR vill understryka vikten av att den data som samlats in av Socialstyrelsen hanteras på ett effektivt sätt, så att den kan tillämpas på ett ändamålsenligt sätt inom ramen för vårdlotsning.

4.5 Sekretess och uppgiftsskyldighet

Utredningen konstaterar att de uppgifter som vårdgivare och regioner föreslås vara skyldiga att lämna till E-hälsomyndigheten inte omfattas av nuvarande bestämmelser om sekretess.

SKR vill i detta sammanhang understryka att den föreslagna katalogen kommer att innehålla detaljerad information om Sveriges samlade vårdkapacitet. Eftersom uppgifterna i katalogen utgör allmänna handlingar, saknas i utredningen en tillräcklig analys av hur E-hälsomyndigheten bör förhålla sig till bestämmelserna om totalförsvarssekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen.

SKR anser att denna fråga är av stor vikt och bör behandlas mer ingående i den fortsatta beredningen, särskilt med hänsyn till den potentiella känsligheten i den samlade informationen om vårdens kapacitet och tillgänglighet.

6. Konsekvensutredning

Utredningen har inhämtat synpunkter från regionerna om de föreslagna åtgärdernas konsekvenser, men har inte genomfört någon egen konsekvensanalys baserat på dessa svar. Regionerna framhåller att det är mycket svårt, eller i vissa fall nästintill omöjligt, att uppskatta de ekonomiska kostnaderna. Dessutom varierar bedömningarna kraftigt mellan olika regioner, vilket ytterligare försvårar en samlad analys. Mot denna bakgrund är det svårt att avgöra om nyttan med förslagen står i rimlig proportion till de potentiella kostnaderna. En ytterligare osäkerhet är att det inte tydligt framgår hur stor del av de avsatta medlen under kommande år som är avsedda för regionerna. Det finns därför behov av fördjupad analys samt tydliggörande av finansieringen innan förslagen börjar genomföras.

Sveriges Kommuner och Regioner

Palle Lundberg

Johan Kaarme